

Dz. U. 2021 poz. 36**USTAWA**

z dnia 10 grudnia 2020 r.

o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich^{1), 2), 3)}

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje sprawy z zakresu hodowli oraz zachowania zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich, oceny ich wartości użytkowej i oceny genetycznej, prowadzenia ksiąg hodowlanych, rejestrów hodowlanych i rejestrów, a także kontroli nad hodowlą i rozrodem tych zwierząt.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zwierzęta gospodarskie – zwierzęta:
  - a) gatunków wymienionych w art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66, z późn. zm.⁴⁾), zwanego dalej „rozporządzeniem 2016/1012”,
  - b) gatunków zaliczanych do jeleniowatych, drobiu i zwierząt futerkowych oraz gatunków: alpaka (*Vicugna pacos*), jedwabnik morwowy (*Bombyx mori*) i pszczoła miodna (*Apis mellifera*);
- 2) jeleniowate – zwierzęta gatunków: jelen szlachetny (*Cervus elaphus*), jelen sika (*Cervus nippon*) i daniel (*Dama dama*), utrzymywane w warunkach fermowych w celu pozyskania mięsa lub skór, jeżeli pochodzą z chowu lub hodowli zamkniętej, o których mowa w przepisach prawa łowieckiego, albo chowu lub hodowli fermowej;
- 3) drób – ptaki gatunków: kura (*Gallus gallus*), kaczka (*Anas platyrhynchos*), kaczka piżmowa (*Cairina moschata*), gęś (*Anser anser*), gęś garbonosa (*Anser cygnoides*), indyk (*Meleagris gallopavo*), przepiórka japońska (*Coturnix japo-*

¹⁾ Niniejsza ustawa:

- 1) służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1012 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie zootechnicznych i genealogicznych warunków dotyczących hodowli zwierząt hodowlanych czystorasowych i mieszańców świni, handlu nimi i wprowadzania ich na terytorium Unii oraz handlu ich materiałem biologicznym wykorzystywanym do rozrodu i jego wprowadzania na terytorium Unii oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 652/2014, dyrektywy Rady 89/608/EWG i 90/425/EWG i uchylającego niektóre akty w dziedzinie hodowli zwierząt („rozporządzenie w sprawie hodowli zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 66, z późn. zm.);
  - 2) wdraża dyrektywę Rady 90/428/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie handlu zwierzętami z rodziny koniowatych przeznaczonymi do udziału w zawodach oraz ustanawiającą warunki udziału w takich zawodach (Dz. Urz. WE L 224 z 18.08.1990, str. 60, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 10, str. 170);
  - 3) w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Rady 2003/85/WE z dnia 29 września 2003 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania pryszczycy, uchylającą dyrektywę 85/511/EWG i decyzje 89/531/EWG i 91/665/EWG oraz zmieniającą dyrektywę 92/46/EWG (Dz. Urz. UE L 306 z 22.11.2003, str. 1, z późn. zm. – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 41, str. 5).
- ²⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu, ustawę z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych oraz ustawę z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych.
- ³⁾ Niniejsza ustawa została notyfikowana Komisji Europejskiej w dniu 18 stycznia 2019 r. pod numerem 2019/14/PL, zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), które wdraża postanowienia dyrektywy (UE) 2015/1535 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 września 2015 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w dziedzinie przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego (ujednolicenie) (Dz. Urz. UE L 241 z 17.09.2015, str. 1).
- ⁴⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 77 z 20.03.2018, str. 18.

nica), perlica (*Numida meleagris*) oraz struś (*Struthio camelus*) – w przypadku gdy jest utrzymywany w warunkach fermowych;

- 4) zwierzęta futerkowe – zwierzęta gatunków: lis pospolity (*Vulpes vulpes*), lis polarny (*Alopex lagopus*), norka amerykańska (*Neovison vison*), tchórz (*Mustela putorius*), jenot (*Nyctereutes procyonoides*), nutria (*Myocastor coypus*), szynszyla (*Chinchilla lanigera*) i królik (*Oryctolagus cuniculus*), utrzymywane w celu produkcji surowca dla przemysłu futrzarskiego, mięsnego i włókienniczego;
- 5) hodowla zwierząt – zespół zabiegów zmierzających do poprawienia założeń dziedzicznych (genotypu) zwierząt gospodarskich, w zakres których wchodzi ocena wartości użytkowej i ocena genetyczna zwierząt gospodarskich, selekcja i dobór osobników do kojarzenia, prowadzone w warunkach prawidłowego chowu;
- 6) prawodawstwo zootechniczne – przepisy Unii Europejskiej dotyczące hodowli zwierząt i rozrodu zwierząt gospodarskich;
- 7) hodowca – osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, uczestniczącą w realizacji programu hodowlanego;
- 8) program hodowlany – program hodowlany w rozumieniu art. 2 pkt 26 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt, o których mowa w pkt 1 lit. b – program określający cele i metody prowadzenia hodowli;
- 9) wartość użytkowa – wymierną cechę lub zespół cech zwierzęcia gospodarskiego o znaczeniu gospodarczym;
- 10) ocena genetyczna – ocenę prowadzoną zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale V rozporządzenia 2016/1012 w celu oszacowania wartości hodowlanej, o której mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt, o których mowa w pkt 1 lit. b – ocenę prowadzoną w celu oszacowania uwarunkowanej genetycznie zdolności zwierzęcia gospodarskiego do przekazywania potomstwu określonej cechy lub cech;
- 11) zwierzę hodowlane – zwierzę hodowlane w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – zwierzę, które spełnia co najmniej jeden z następujących warunków:
  - a) zostało wpisane do księgi hodowlanej lub rejestru,
  - b) jego rodzice i dziadkowie zostali wpisani do księgi hodowlanej lub rejestru tej samej rasy lub ras, lub linii hodowlanej,
  - c) jego wykorzystanie jest przewidziane w programie hodowlanym prowadzonym dla danej księgi hodowlanej lub rejestru;
- 12) zwierzę hodowlane czystorasowe – zwierzę hodowlane czystorasowe w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – zwierzę pochodzące co najmniej od dwóch pokoleń przodków wpisanych do księgi hodowlanej danej rasy lub linii hodowlanej, które spełnia warunki wpisu do księgi hodowlanej określone w programie hodowlanym;
- 13) księga hodowlana – księgę hodowlaną w rozumieniu art. 2 pkt 12 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – zbiór informacji o zwierzętach gospodarskich prowadzony w formie książki, kartoteki lub na informatycznym nośniku danych;
- 14) rasa – rasę w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – populację zwierząt w obrębie gatunku o wspólnym pochodzeniu, charakteryzujących się przekazywaniem potomstwu określonego zespołu cech;
- 15) ród lub linia hodowlana – linię w rozumieniu art. 2 pkt 11 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – populację zwierząt uzyskaną w wyniku ich hodowli w obrębie rasy, selekcyjonowaną w określonym kierunku;
- 16) stado zwierząt futerkowych – grupę zwierząt futerkowych tego samego gatunku, utrzymywaną wspólnie w celu pozyskania ich potomstwa;
- 17) krzyżowanie – kojarzenie zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem świń i mieszańców świń, genetycznie odmiennych, różnych ras, odmian lub linii;
- 18) mieszaniec – wpisane do rejestru zwierzę gospodarskie, z wyjątkiem mieszańca świń, lub stado, uzyskane w wyniku planowego krzyżowania:
  - a) zwierząt gospodarskich różnych ras, rodów lub linii lub
  - b) zwierząt gospodarskich będących produktem krzyżowania, lub

- c) zwierząt hodowlanych czystorasowych i zwierząt gospodarskich będących produktem krzyżowania;
- 19) mieszańce świń – mieszańca świń w rozumieniu art. 2 pkt 10 rozporządzenia 2016/1012;
  - 20) rejestr hodowlany – rejestr hodowlany w rozumieniu art. 2 pkt 17 rozporządzenia 2016/1012;
  - 21) rejestr – zbiór informacji o zwierzętach gospodarskich, z wyjątkiem świń i mieszańców świń, prowadzony w formie książki, kartoteki lub na informatycznym nośniku danych;
  - 22) rozród – kontrolowane rozmnażanie zwierząt gospodarskich;
  - 23) materiał biologiczny – materiał biologiczny wykorzystywany do rozrodu w rozumieniu art. 2 pkt 4 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – nasienie reproduktorów, jaja wylęgowe, jaja jedwabnika morwowego, larwy jedwabnika morwowego, oocyty i zarodki przeznaczone do wykorzystania w rozmnażaniu tych zwierząt;
  - 24) zawody konne – każde konne współzawodnictwo, w tym różne formy wyścigów konnych, sportów konnych, wystawy i pokazy;
  - 25) związek hodowców – związek hodowców w rozumieniu art. 2 pkt 5 rozporządzenia 2016/1012, a w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt 1 lit. b – organizację posiadającą osobowość prawną, zrzeszającą na zasadach dobrowolności hodowców utrzymujących zwierzęta danego gatunku, rasy, linii hodowlanej albo odmiany w obrębie gatunku lub rasy;
  - 26) przedsiębiorstwo hodowlane – przedsiębiorstwo hodowlane w rozumieniu art. 2 pkt 6 rozporządzenia 2016/1012.

Art. 3. Jeżeli prawodawstwo zootechniczne przyznaje kompetencje państwu członkowskiemu Unii Europejskiej, właściwej władzy albo właściwemu organowi lub nakłada obowiązek wykonania określonych zadań lub czynności przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwą władzę albo właściwy organ albo określa uprawnienia państwa członkowskiego Unii Europejskiej, właściwej władzy albo właściwego organu, to te kompetencje i uprawnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przysługują ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, który jest obowiązany do wykonania zadań i czynności określonych w tym prawodawstwie, z tym że kontrolę urzędową w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2016/1012 przeprowadza Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt.

Art. 4. 1 Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt jest państwową jednostką budżetową i podlega ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa.

2. Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, statut Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, w tym jego siedzibę, obszar działania i organizację wewnętrzną, mając na względzie zapewnienie prawidłowej i skutecznej realizacji zadań określonych w art. 3 i art. 5 ust. 1.

Art. 5. 1. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt, oprócz przeprowadzania kontroli urzędowej w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2016/1012, wykonuje również następujące zadania:

- 1) przeprowadza kontrolę w zakresie:
  - a) prowadzenia ksiąg hodowlanych, oceny wartości użytkowej i oceny genetycznej oraz hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, a także prowadzenia rejestrów,
  - b) sposobu wykorzystania środków pochodzących z dotacji budżetowych przyznanych podmiotom realizującym zadania w zakresie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej;
- 2) prowadzi laboratorium referencyjne badające mleko w ramach oceny wartości użytkowej bydła, owiec i kóz;
- 3) współpracuje z organizacjami międzynarodowymi działającymi w dziedzinie hodowli zwierząt i ich rozrodu.

2. Laboratorium referencyjne, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wykonuje zadania polegające na:

- 1) przygotowywaniu materiałów odniesienia;
- 2) organizowaniu badań porównawczych w celu ujednoczenia standardów i metod analitycznych;
- 3) prowadzeniu szkoleń pracowników laboratoriów, o których mowa w art. 20;
- 4) przeprowadzaniu badań laboratoryjnych mających na celu potwierdzenie wyników badań przeprowadzonych przez inne laboratoria, w szczególności jeżeli otrzymane wyniki badań budzą wątpliwości.

Art. 6. 1. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt może, po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw rolnictwa, użyzyć związkowi hodowców, przedsiębiorstwu hodowlanemu lub innemu podmiotowi prowadzącemu księgę hodowlaną, rejestr hodowlany lub rejestr oraz ocenę wartości użytkowej lub ocenę genetyczną rzecz będącą w zarządzie lub trwałym zarządzie Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, niezbędną do wykonywania zadań związanych z prowadzeniem księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego lub rejestru oraz oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej.

2. Użyczenie rzeczy, o której mowa w ust. 1, następuje w drodze umowy zawartej na okres nie dłuższy niż czas, na który został ustanowiony zarząd albo trwały zarząd tą rzeczą.

3. Podmiot biorący rzecz do używania, oprócz ponoszenia zwykłych kosztów jej utrzymania, ponosi wszystkie inne koszty związane z korzystaniem z tej rzeczy.

4. Umowa użyczenia, o której mowa w ust. 2, oprócz postanowień określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 i 2320), zawiera:

- 1) oznaczenie rzeczy, z tym że w przypadku nieruchomości zawiera jej:
  - a) oznaczenie według księgi wieczystej oraz według ewidencji gruntów i budynków,
  - b) powierzchnię oraz opis;
- 2) cel, na jaki rzecz zostaje oddana do używania;
- 3) sposób używania rzeczy;
- 4) czas, na który rzecz zostaje oddana do używania.

5. Jeżeli rzecz jest oddawana do używania na rzecz kilku podmiotów, w umowie użyczenia, o której mowa w ust. 2, ustala się także zasady wspólnego używania tej rzeczy.

6. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt może, poza przypadkami innymi niż określone w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, żądać zwrotu rzeczy użyczonej, także w przypadku gdy podmiot biorący ją do używania zaprzestanie wykonywania zadań, do wykonywania których został upoważniony, albo utraci prawo prowadzenia księgi hodowlanej.

Art. 7. 1. Koszty realizacji zadań na rzecz hodowli zwierząt w zakresie postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej mogą być dofinansowywane z budżetu państwa na zasadach określonych w przepisach o finansach publicznych, w formie dotacji przedmiotowych dla podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa.

2. Dotacji, o których mowa w ust. 1, udziela, w drodze decyzji, minister właściwy do spraw rolnictwa.

Rozdział 2

Uznawanie związków hodowców i przedsiębiorstw hodowlanych, zatwierdzanie programów hodowlanych, wydawanie zezwoleń na prowadzenie ksiąg hodowlanych i rejestrów oraz zasady prowadzenia ksiąg hodowlanych, rejestrów hodowlanych i rejestrów

Art. 8. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa jest właściwy do uznania i odmowy uznania za związek hodowców lub przedsiębiorstwo hodowlane na zasadach określonych w rozdziale II sekcji 1 rozporządzenia 2016/1012. Uznania i odmowy uznania dokonuje się w drodze decyzji.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określa elektroniczny wzór wniosku o uznanie za związek hodowców lub przedsiębiorstwo hodowlane.

3. Złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest równoznaczne z wystąpieniem o ponowne rozpatrzenie zamierzonej odmowy, o którym mowa w art. 5 ust. 1 rozporządzenia 2016/1012. Wniosek ten można złożyć w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie uznania za związek hodowców lub przedsiębiorstwo hodowlane, a decyzja wydana na skutek złożenia tego wniosku jest doręczana w terminie 90 dni od dnia jego złożenia.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa prowadzi wykaz, o którym mowa w art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2016/1012.

5. Wykaz, o którym mowa w art. 7 ust. 1 rozporządzenia 2016/1012, jest podawany do publicznej wiadomości przez umieszczenie go na stronie internetowej administrowanej przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Art. 9. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa jest właściwy do zatwierdzenia i odmowy zatwierdzenia programu hodowlanego ustanowionego na zasadach określonych w rozdziale II sekcji 2 rozporządzenia 2016/1012. Zatwierdzenia i odmowy zatwierdzenia dokonuje się w drodze decyzji.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określa elektroniczny wzór wniosku o zatwierdzenie programu hodowlanego.

3. Zmianę w zatwierdzonym programie hodowlanym uważa się za zatwierdzoną, jeżeli w terminie, o którym mowa w art. 9 ust. 3 rozporządzenia 2016/1012, minister właściwy do spraw rolnictwa nie wyda decyzji kończącej postępowanie w tej sprawie.

4. W przypadku gdy związek hodowców lub przedsiębiorstwo hodowlane zamierza zastosować odstępstwa, o których mowa w art. 19 ust. 2, art. 31 ust. 1, załączniku I część 3 ust. 1 zdanie drugie i załączniku II część 1 rozdział III ust. 2 rozporządzenia 2016/1012, to zatwierdzenie programu hodowlanego lub zmiany tego programu hodowlanego są równoznaczne z zezwoleniem, o którym mowa odpowiednio w art. 19 ust. 2 lub art. 31 ust. 1 lub załączniku I część 3 ust. 1 zdanie drugie lub załączniku II część 1 rozdział III ust. 2 rozporządzenia 2016/1012.

5. Związki hodowców i przedsiębiorstwa hodowlane uznane na podstawie rozdziału II sekcji 1 rozporządzenia 2016/1012 składają ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa coroczne sprawozdanie dotyczące prowadzenia księgi hodowlanej lub rejestru hodowlanego, zawierające w szczególności informacje dotyczące zwierząt wpisanych lub zgłoszonych do wpisu do tej księgi lub tego rejestru, do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

6. O zamiarze rozszerzenia obszaru geograficznego, na którym jest realizowany zatwierdzony program hodowlany, o terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub jego część związki hodowców lub przedsiębiorstwa hodowlane informują ministra właściwego do spraw rolnictwa co najmniej na 120 dni przed planowaną datą rozpoczęcia realizacji programu hodowlanego na terytorium innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej i załączają tłumaczenie na jeden z języków urzędowych tego państwa członkowskiego, na którego terytorium dany związek hodowców lub przedsiębiorstwo hodowlane zamierza realizować zatwierdzony program hodowlany, powiadomienia o zamiarze rozszerzenia obszaru geograficznego oraz zatwierdzonego programu hodowlanego.

Art. 10. 1. Księgę hodowlaną dla zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, mogą prowadzić związki hodowców lub inne podmioty, które uzyskały zezwolenie ministra właściwego do spraw rolnictwa.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, jest wydawane, w drodze decyzji, na wniosek związku hodowców lub innego podmiotu.

3. W przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi się tylko jedną księgę hodowlaną dla:

- 1) każdego z gatunków zaliczanych do jeleniowatych, a w przypadku gdy w obrębie danego gatunku występują różne rasy, linie hodowlane lub odmiany – odpowiednio dla rasy, linii hodowlanej lub odmiany;
- 2) każdego rodu lub linii drobiu w obrębie jego poszczególnych gatunków;
- 3) każdego z gatunków zaliczanych do zwierząt futerkowych;
- 4) gatunków: alpaka i jedwabnik morwowy, a w przypadku gdy w obrębie tych gatunków występują różne rasy, linie hodowlane lub odmiany – odpowiednio dla rasy, linii hodowlanej lub odmiany;
- 5) każdej linii hodowlanej pszczół.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

- 1) program hodowlany zawierający:
  - a) cel hodowlany, którym jest zachowanie, doskonalenie, odtworzenie lub tworzenie nowej rasy, odmiany, rodu lub linii hodowlanej,
  - b) nazwę rasy, rodu lub linii hodowlanej,
  - c) wzorzec zwierząt wpisywanych do księgi hodowlanej oraz standard hodowlany dla części wstępnej tej księgi,
  - d) informację o obszarze geograficznym, na którym będzie realizowany ten program,
  - e) opis sposobu identyfikacji zwierząt objętych tym programem,
  - f) zakres prowadzenia oceny wartości użytkowej niezbędny do realizacji tego programu oraz wskazanie podmiotu prowadzącego tę ocenę,

- g) zakres prowadzenia oceny genetycznej zwierząt oraz wskazanie podmiotu prowadzącego tę ocenę, o ile jest prowadzona,
  - h) opis sposobu prowadzenia selekcji oraz zasady doboru zwierząt do kojarzeń,
  - i) opis systemu kontroli informacji o zwierzętach wpisanych do księgi hodowlanej,
  - j) regulamin wpisu do księgi hodowlanej, zakres informacji o zwierzętach wpisywanych do tej księgi oraz zasady wpisu do części głównej księgi hodowlanej potomstwa zwierząt wpisanych do części wstępnej księgi hodowlanej,
  - k) minimalne wymagania, jakie mają spełniać zwierzęta wpisywane do części wstępnej księgi hodowlanej;
- 2) oświadczenie o liczbie zwierząt danego gatunku, rasy, odmiany, stad zwierząt futerkowych, rodów lub linii hodowlanych, znajdujących się w posiadaniu członków związku hodowców lub innego podmiotu, które będą uczestniczyły w realizacji programu hodowlanego;
  - 3) oświadczenie o spełnieniu wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 9;
  - 4) oświadczenie, że wszystkie zwierzęta należące do danego gatunku, rasy, odmiany lub linii hodowlanej znajdujące się na obszarze geograficznym, na którym będzie realizowany ten program, mogą uczestniczyć w jego realizacji;
  - 5) regulamin rozstrzygania sporów między hodowcami uczestniczącymi w programie hodowlanym a związkiem hodowców lub innym podmiotem prowadzącym księgę hodowlaną – w przypadku gdy w związku z prowadzeniem księgi hodowlanej może dochodzić do takich sporów;
  - 6) kopię statutu lub umowy, na podstawie których działa związek hodowców lub inny podmiot – w przypadku gdy księgę hodowlaną prowadzi podmiot inny niż osoba fizyczna;
  - 7) oświadczenie o numerze w Krajowym Rejestrze Sądowym albo w innym rejestrze, albo ewidencji, właściwych dla formy organizacyjnej wnioskodawcy.

5. Księga hodowlana zawiera informacje:

- 1) o zwierzęciu wpisanym do tej księgi, w tym o pochodzeniu oraz wynikach oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej;
- 2) dotyczące hodowcy lub właściciela zwierzęcia, w tym imię i nazwisko, adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę hodowcy lub właściciela zwierzęcia, z tym że w przypadku gdy hodowcą lub właścicielem zwierzęcia jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, zamiast adresu i miejsca zamieszkania tej osoby – miejsce i adres wykonywania działalności, jeżeli są inne niż adres i miejsce zamieszkania tej osoby.

6. Księga hodowlana jest prowadzona przez związek hodowców lub inny podmiot, które uzyskały zezwolenie, o którym mowa w ust. 1:

- 1) posiadające dostęp do informacji o zwierzętach i danych o wartości użytkowej lub genetycznej tych zwierząt w zakresie niezbędnym do realizacji programu hodowlanego;
- 2) w sposób zapewniający:
  - a) wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem tej księgi przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w zakresie realizowanego programu hodowlanego,
  - b) bezpieczne przechowywanie zgromadzonych informacji o zwierzętach wpisanych do tej księgi.

7. Związek hodowców lub inny podmiot składają ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa coroczne sprawozdanie dotyczące prowadzenia księgi hodowlanej, zawierające w szczególności informacje dotyczące zwierząt wpisanych do tej księgi lub zgłoszonych do wpisu do tej księgi, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

8. Minister właściwy do spraw rolnictwa cofa, w drodze decyzji, zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli podmiot prowadzący księgę hodowlaną:

- 1) nie realizuje programu hodowlanego lub nie wpisuje do tej księgi zwierząt, stad zwierząt futerkowych, rodów oraz linii hodowlanych, które spełniają warunki wpisu do tej księgi określone w programie hodowlanym, lub
- 2) nie składa sprawozdania, o którym mowa w ust. 7, lub
- 3) składa sprawozdanie, o którym mowa w ust. 7, niezawierające wymaganych informacji.

9. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczególne wymagania, jakie mają być spełnione, aby uzyskać zezwolenie na prowadzenie księgi hodowlanej dla zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, w tym warunki i sposób prowadzenia księgi hodowlanej, mając na względzie zapewnienie prawidłowości prowadzonej hodowli oraz sprawne i rzetelne prowadzenie księgi hodowlanej.

Art. 11. 1. Księgi hodowlane dla zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, prowadzi się odrębnie dla poddawanych ocenie wartości użytkowej:

- 1) gatunków, ras, linii hodowlanych albo odmian w obrębie gatunku lub rasy jeleniowatych, alpaki i jedwabników morwowych;
- 2) rodów lub linii drobiu w obrębie jego poszczególnych gatunków;
- 3) gatunków zwierząt futerkowych;
- 4) linii hodowlanych pszczoł.

2. Księga hodowlana dzieli się na część główną i część wstępną.

3. Część główna księgi hodowlanej może być podzielona na klasy, do których zwierzęta są wpisywane w zależności od wyników oceny ich wartości użytkowej.

4. W przypadku gdy część główna księgi hodowlanej jest podzielona na klasy, wpisy o zwierzętach hodowlanych czystorasowych przenoszone z księgi prowadzonej na terytorium innego państwa do księgi hodowlanej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla danej rasy są dokonywane w odpowiedniej klasie, w zależności od wyników oceny wartości użytkowej tych zwierząt.

5. Zwierzę gospodarskie, o którym mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, w tym matkę pszczelą, stado zwierząt futerkowych oraz ród drobiu, wpisuje się tylko do jednej księgi hodowlanej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Do części głównej księgi hodowlanej mogą być wpisywane zwierzęta z gatunków zaliczanych do jeleniowatych, alpaki, jedwabniki morwowe, rody drobiu, stada zwierząt futerkowych oraz matki pszczele, które:

- 1) pochodzą co najmniej od dwóch pokoleń przodków tego samego gatunku, rasy, odmiany w obrębie rasy, stada, rodu lub linii hodowlanej, wpisanych do księgi hodowlanej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub księgi prowadzonej na terytorium innego państwa;
- 2) zostały zidentyfikowane w sposób określony w programie hodowlanym.

7. Do części wstępnej księgi hodowlanej mogą być wpisywane zwierzęta z gatunków zaliczanych do jeleniowatych, alpaki, jedwabniki morwowe, rody drobiu, stada zwierząt futerkowych oraz matki pszczele, które:

- 1) zostały zidentyfikowane w sposób określony w programie hodowlanym;
- 2) odpowiadają standardowi hodowlanemu;
- 3) spełniają minimalne wymagania określone dla zwierząt wpisywanych do danej księgi.

Art. 12. 1. W przypadku rezygnacji z prowadzenia księgi hodowlanej dla zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, a także w przypadku gdy program hodowlany dla gatunku, rasy, odmiany, rodu lub linii, dla których prowadzi się tę księgę, nie może być realizowany, związek hodowców lub inny podmiot, które prowadzą daną księgę hodowlaną, informują ministra właściwego do spraw rolnictwa o zakończeniu jej prowadzenia.

2. W przypadku określonym w ust. 1 minister właściwy do spraw rolnictwa stwierdza wygaśnięcie decyzji, na podstawie której była prowadzona księga hodowlana.

3. W przypadku gdy decyzja stwierdzająca wygaśnięcie decyzji, na podstawie której była prowadzona księga hodowlana, a także w przypadku gdy decyzja, o której mowa w art. 10 ust. 8, staną się ostateczne, podmiot, który dotychczas prowadził tę księgę, przekazuje niezwłocznie dokumentację związaną z jej prowadzeniem Krajowemu Centrum Hodowli Zwierząt.

Art. 13. 1. Rejestry mogą prowadzić związki hodowców lub inne podmioty, które uzyskały zezwolenie ministra właściwego do spraw rolnictwa.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, jest wydawane w drodze decyzji, na wniosek związku hodowców lub innego podmiotu.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, dołącza się:

- 1) program krzyżowania zawierający:
  - a) szczegółową charakterystykę rasy, rodu, linii lub krzyżówki,
  - b) określenie cech użytkowych podlegających doskonaleniu w wyniku realizacji danego programu,
  - c) opis komponentów i metod krzyżowania,
  - d) zasady doboru zwierząt do kojarzeń,
  - e) informację o obszarze geograficznym, na którym będzie realizowany ten program,
  - f) opis sposobu identyfikacji zwierząt objętych tym programem,
  - g) opis systemu rejestracji danych o pochodzeniu zwierząt objętych tym programem,
  - h) zakres informacji o zwierzętach objętych tym programem wpisywanych do rejestru,
  - i) zakres prowadzenia oceny wartości użytkowej zwierząt niezbędny do realizacji tego programu oraz wskazanie podmiotu prowadzącego tę ocenę,
  - j) zakres prowadzenia oceny genetycznej zwierząt oraz wskazanie podmiotu prowadzącego tę ocenę, o ile jest prowadzona,
  - k) opis systemu kontroli informacji o zwierzętach wpisanych do rejestru,
  - l) regulamin prowadzenia rejestru;
- 2) oświadczenie o liczbie zwierząt, które zostaną objęte programem krzyżowania, znajdujących się w posiadaniu członków związku hodowców lub innego podmiotu;
- 3) oświadczenie o spełnieniu wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 8;
- 4) oświadczenie, że wszystkie zwierzęta należące do danego gatunku, rasy, odmiany lub linii hodowlanej znajdujące się na obszarze geograficznym, na którym będzie realizowany program krzyżowania, mogą uczestniczyć w jego realizacji;
- 5) regulamin rozstrzygania sporów między hodowcami uczestniczącymi w programie krzyżowania a związkiem hodowców lub innym podmiotem prowadzącym rejestr – w przypadku gdy w związku z prowadzeniem rejestru może dochodzić do takich sporów;
- 6) kopię statutu lub umowy, na podstawie których działa związek hodowców lub inny podmiot – w przypadku gdy rejestr prowadzi podmiot inny niż osoba fizyczna;
- 7) oświadczenie o numerze w Krajowym Rejestrze Sądowym albo w innym rejestrze, albo ewidencji, właściwych dla formy organizacyjnej wnioskodawcy.

4. Rejestr zawiera informacje:

- 1) o zwierzęciu wpisanym do tego rejestru, w tym o pochodzeniu oraz wynikach oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej;
- 2) dotyczące hodowcy lub właściciela zwierzęcia, w tym imię i nazwisko, adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę hodowcy lub właściciela zwierzęcia, z tym że w przypadku gdy hodowcą lub właścicielem zwierzęcia jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, zamiast adresu i miejsca zamieszkania tej osoby – miejsce i adres wykonywania działalności, jeżeli są inne niż adres i miejsce zamieszkania tej osoby.

5. Rejestr jest prowadzony przez związek hodowców lub inny podmiot, które uzyskały zezwolenie, o którym mowa w ust. 1:

- 1) posiadające dostęp do informacji o zwierzętach i danych o wartości użytkowej lub hodowlanej tych zwierząt w zakresie niezbędnym do realizacji programu krzyżowania;
- 2) w sposób zapewniający:
  - a) wykonywanie czynności związanych z prowadzeniem rejestru przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w zakresie realizowanego programu krzyżowania,
  - b) bezpieczne przechowywanie zgromadzonych informacji o zwierzętach wpisanych do rejestru.

6. Związek hodowców lub inny podmiot składają ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa coroczne sprawozdanie dotyczące prowadzenia rejestru, zawierające w szczególności informacje dotyczące zwierząt wpisanych do tego rejestru lub zgłoszonych do wpisu do tego rejestru, w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.

7. Minister właściwy do spraw rolnictwa cofa, w drodze decyzji, zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, jeżeli podmiot prowadzący rejestr:

- 1) nie realizuje programu krzyżowania lub nie wpisuje do tego rejestru zwierząt, stad zwierząt futerkowych, rodów oraz linii hodowlanych, które spełniają warunki wpisu do tego rejestru określone w programie krzyżowania, lub
- 2) nie składa sprawozdania, o którym mowa w ust. 6, lub
- 3) składa sprawozdanie, o którym mowa w ust. 6, niezawierające wymaganych informacji.

8. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakie mają być spełnione, aby uzyskać zezwolenie na prowadzenie rejestru, w tym warunki i sposób prowadzenia rejestru zapewniający właściwe zabezpieczenie i ochronę danych gromadzonych w rejestrze, dostęp do informacji i danych o wartości użytkowej lub hodowlanej zwierząt w zakresie niezbędnym do realizacji programu krzyżowania, a w przypadku bydła, koni, owiec, alpак, kóz, jeleniowatych, jedwabników morwowych, pszczół oraz stad drobiu i zwierząt futerkowych – minimalną liczebność pogłowia zwierząt niezbędną do prowadzenia rejestru, mając na względzie zapewnienie prawidłowości prowadzonej hodowli i uzyskiwanie zwierząt o wysokiej wartości użytkowej oraz sprawne i rzetelne prowadzenie rejestru.

Art. 14. 1. W przypadku rezygnacji z prowadzenia rejestru, a także jeżeli program krzyżowania określony dla danego rejestru nie może być realizowany, związek hodowców lub inny podmiot, które prowadzą dany rejestr, informują ministra właściwego do spraw rolnictwa o zakończeniu jego prowadzenia.

2. W przypadku określonym w ust. 1 minister właściwy do spraw rolnictwa stwierdza wygaśnięcie decyzji, na podstawie której był prowadzony rejestr.

Art. 15. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji objętych sprawozdaniami, o których mowa w art. 9 ust. 5, art. 10 ust. 7 i art. 13 ust. 6, oraz sposób ich składania, mając na względzie zapewnienie rzetelnej wiedzy o sposobie prowadzenia przez związki hodowców lub inne podmioty ksiąg hodowlanych, rejestrów hodowlanych lub rejestrów.

Art. 16. 1. Do księgi hodowlanej prowadzonej dla zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, mogą być wpisywane zwierzęta, stada zwierząt futerkowych, rody oraz linie hodowlane, które spełniają warunki wpisu do tej księgi określone w programie hodowlanym.

2. Do rejestru mogą być wpisywane zwierzęta, stada zwierząt futerkowych, rody oraz linie hodowlane, które pochodzą od rodziców spełniających wymagania określone w programie krzyżowania i zostały zidentyfikowane po urodzeniu w sposób określony w tym programie.

Art. 17. 1. Związek hodowców lub inny podmiot prowadzący daną księgę hodowlaną lub rejestr, a także przedsiębiorstwo hodowlane prowadzące dany rejestr hodowlany wydają, na wniosek hodowcy, zaświadczenie potwierdzające dokonanie wpisu odpowiednio do księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego lub rejestru.

2. Za dokonanie wpisu zwierząt do księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego i rejestru, za wydanie zaświadczenia potwierdzającego dokonanie wpisu do księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego i rejestru, a także za wydanie świadectwa zootechnicznego, o którym mowa w art. 30 ust. 1 rozporządzenia 2016/1012, podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą pobierać opłatę, której wysokość nie może przekraczać kosztów poniesionych przez te podmioty związanych z dokonaniem wpisu lub wydaniem zaświadczenia lub świadectwa.

3. Podmioty, o których mowa w ust. 1, podają do wiadomości w swojej siedzibie informacje o wysokości opłat, o których mowa w ust. 2, albo o ich niepobieraniu oraz o warunkach, jakie mają być spełnione, aby uzyskać wpis do księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego lub rejestru, a w przypadku gdy posiadają stronę internetową – udostępniają te informacje na tej stronie.

4. Opłata, o której mowa w ust. 2, z wyłączeniem opłaty pobieranej przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt, stanowi przychód podmiotu prowadzącego księgę hodowlaną, rejestr hodowlany lub rejestr.

Art. 18. 1. Do postępowań w sprawach o dokonanie wpisu zwierzęcia, stada zwierząt futerkowych, rodu lub linii hodowlanej do księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego lub rejestru nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695, 1298 i 2320).

2. Na odmowę dokonania wpisu do księgi hodowlanej, rejestru hodowlanego lub rejestru zwierzęcia, stada zwierząt futerkowych, rodu lub linii hodowlanej właścicielowi lub posiadaczowi tego zwierzęcia, stada zwierząt futerkowych, rodu lub linii hodowlanej przysługuje skarga do sądu administracyjnego na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności z zakresu administracji publicznej, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325 oraz z 2020 r. poz. 2299 i 2320).

Rozdział 3

Ocena wartości użytkowej i ocena genetyczna zwierząt gospodarskich

Art. 19. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa może, w drodze rozporządzenia, upoważnić podmiot niebędący związkiem hodowców lub przedsiębiorstwem hodowlanym uznanym na podstawie rozdziału II sekcji 1 rozporządzenia 2016/1012 do prowadzenia:

- 1) oceny wartości użytkowej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a, lub
- 2) oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a

– mając na względzie zapewnienie przez ten podmiot spełniania wymagań określonych w art. 27 ust. 3 rozporządzenia 2016/1012, prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a, zgodnie z właściwym zatwierdzonym programem hodowlanym oraz wypełniania obowiązków wynikających z art. 28 rozporządzenia 2016/1012.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rolnictwa może upoważnić wyłącznie podmiot, który złożył wniosek o upoważnienie do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a.

Art. 20. Mleko, w ramach oceny wartości użytkowej bydła, owiec i kóz, poddaje się badaniu w laboratoriach, które:

- 1) uczestniczą w międzylaboratoryjnych badaniach porównawczych prowadzonych przez laboratorium referencyjne, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;
- 2) stosują do sprawdzania metod badawczych materiały odniesienia przygotowywane przez laboratorium referencyjne, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2;
- 3) wdrożyły system kontroli jakości.

Art. 21. 1. Ocenę wartości użytkowej lub ocenę genetyczną zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, może prowadzić wyłącznie podmiot, który został upoważniony przez ministra właściwego do spraw rolnictwa.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może, w drodze rozporządzenia, upoważnić do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b:

- 1) związek hodowców lub inny podmiot, które uzyskały zezwolenie ministra właściwego do spraw rolnictwa na prowadzenie księgi hodowlanej lub rejestru,
- 2) inny podmiot, który został wskazany w programie hodowlanym dla danej księgi hodowlanej lub w programie krzyżowania dla danego rejestru

– mając na względzie zapewnienie przez ten związek lub podmiot prawidłowego realizowania powierzonych mu zadań oraz wiarygodność uzyskiwanych wyników oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej.

3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw rolnictwa może upoważnić wyłącznie podmiot, który złożył wniosek o upoważnienie do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b.

4. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, dołącza się:

- 1) zakres oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej oraz metodykę prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej;
- 2) opis sposobu oznakowania i identyfikacji zwierząt do celów hodowlanych.

5. Związek hodowców lub inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1

lit. b, informują tego ministra na piśmie o zamiarze dokonania zmiany w zakresie oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej lub w metodyce prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej co najmniej na 30 dni przed dniem wprowadzenia tej zmiany.

6. W informacji, o której mowa w ust. 5, wskazuje się zakres, cel i uzasadnienie wprowadzanej zmiany oraz termin jej wprowadzenia.

7. Związek hodowców oraz inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, publikują wyniki tych ocen w terminach i na zasadach określonych w metodyce prowadzenia tych ocen.

Art. 22. 1. Ocena wartości użytkowej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, jest prowadzona:

- 1) na wniosek albo za zgodą właściciela lub posiadacza zwierząt poddawanych tej ocenie;
- 2) w zakresie i według metodyki określonych przez związek hodowców lub inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do jej prowadzenia.

2. Wyniki oceny wartości użytkowej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, są udostępniane zainteresowanemu właścicielowi lub posiadaczowi zwierząt poddawanych ocenie.

3. Związek hodowców lub inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, informują zainteresowanych właścicieli lub posiadaczy zwierząt poddawanych tej ocenie o jej zakresie i metodyce stosowanej przez te podmioty do jej prowadzenia oraz o zmianach wprowadzanych w zakresie tej oceny i w metodyce jej prowadzenia.

4. Ocena genetyczna zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, jest prowadzona w zakresie i według metodyki określonych przez związek hodowców lub inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do jej prowadzenia.

5. Ocena genetyczna zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, może być dokonywana, w zależności od specyfiki gatunku, rasy, odmiany, rodu, linii, stada lub typu użytkowego, na podstawie wyników oceny wartości użytkowej, oceny typu i budowy, rodowodu lub oceny innych cech tych zwierząt.

6. Związek hodowców lub inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, informują zainteresowanych właścicieli lub posiadaczy zwierząt poddawanych tej ocenie o jej zakresie i metodyce stosowanej przez te podmioty do jej prowadzenia oraz o zmianach wprowadzanych w zakresie tej oceny i w metodyce jej prowadzenia.

Art. 23. 1. Zwierzęta gospodarskie, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, poddaje się ocenie wartości użytkowej lub ocenie genetycznej, jeżeli są oznakowane w sposób umożliwiający ich identyfikację.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do jedwabników morwowych, stad rodzicielskich i towarowych drobiu oraz do zwierząt futerkowych.

3. Sposób oznakowania i identyfikacji do celów hodowlanych zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, określa związek hodowców lub inny podmiot, które zostały upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do prowadzenia oceny wartości użytkowej, z tym że oznakowanie to ma być trwałe i indywidualne, dokonane przy użyciu kolczyków, identyfikatorów elektronicznych, znaczków identyfikacyjnych lub za pomocą tatuażu.

Art. 24. Za prowadzenie oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich może być pobierane wynagrodzenie w wysokości ustalonej w umowie o prowadzenie danej oceny, przy czym wysokość tego wynagrodzenia ustala się, uwzględniając zarówno w odniesieniu do zwierząt gospodarskich urodzonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak i zwierząt pochodzących z innych państw członkowskich Unii Europejskiej, te same elementy składowe.

Rozdział 4

Rozród zwierząt gospodarskich

Art. 25. W przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, w:

- 1) rozrodzie naturalnym zwierząt hodowlanych wykorzystuje się reproduktory wpisane do ksiąg hodowlanych albo rejestrów;

- 2) sztucznym unasiennianiu zwierząt hodowlanych, z wyłączeniem pszczół, wykorzystuje się:
  - a) reproduktory:
    - wpisane do księgi hodowlanej albo rejestru,
    - poddane ocenie wartości użytkowej i ocenie genetycznej, o ile przeprowadzenie oceny genetycznej wynika z programu hodowlanego lub programu krzyżowania,
  - b) nasienie pochodzące od reproduktorów spełniających wymagania określone w lit. a.

Art. 26. 1. W rozrodzie pszczół wykorzystuje się trutnie pochodzące od matek pszczelich wpisanych do ksiąg hodowlanych lub rejestrów prowadzonych dla linii hodowlanych pszczół lub pochodzące od ich córek.

2. Sejmik województwa, na wniosek związku hodowców lub innego podmiotu, prowadzących księgę hodowlaną danej linii pszczół, może, w drodze uchwały, zakazać na terenie województwa lub jego części utrzymywania pszczół lub dopuścić utrzymywanie pszczół określonej linii, jeżeli jest to uzasadnione koniecznością zapewnienia prawidłowej realizacji programu hodowlanego lub programu ochrony zasobów genetycznych. Zadanie to jest zadaniem z zakresu administracji rządowej.

Art. 27. 1. Produkcję piskląt prowadzi się przy wykorzystaniu jaj wylęgowych pochodzących od stad drobiu wpisanych do ksiąg hodowlanych lub rejestrów.

2. Do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się pisklęta hodowlane drobiu, które pochodzą od stad drobiu wpisanych do ksiąg hodowlanych lub rejestrów.

Art. 28. 1. Podmiot prowadzący, zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, punkt kopulacyjny dla zwierząt gospodarskich:

- 1) wykorzystuje reproduktory spełniające wymagania określone w art. 21 ust. 1 lit. a oraz art. 24 ust. 1 lit. a rozporządzenia 2016/1012, a w przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b – w art. 25 pkt 1;
- 2) wydaje właścicielowi lub posiadaczowi samicy świadectwo jej pokrycia zawierające informacje dotyczące przeprowadzonego krycia, w szczególności datę jego przeprowadzenia, oraz przechowuje kopię wydanego świadectwa przez 5 lat od dnia jego wydania, z tym że w przypadku świń kopię tę przechowuje się przez rok od dnia jego wydania.

2. Podmiot wykorzystujący, zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, zarodki zwierząt spełniające wymagania określone w art. 21 ust. 1 lit. e oraz f lub art. 24 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/1012 wydaje właścicielowi lub posiadaczowi samicy zaświadczenie o przeniesieniu zarodka zawierające informacje dotyczące przeprowadzonego zabiegu, w szczególności datę jego przeprowadzenia, oraz przechowuje kopię wydanego zaświadczenia przez 5 lat od dnia jego wydania.

Art. 29. 1. W przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, każdą partię materiału biologicznego zwierząt hodowlanych wprowadzaną do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zaopatruje się w dokument handlowy zawierający:

- 1) dane umożliwiające identyfikację dawcy lub dawców tego materiału;
- 2) termin pobrania lub produkcji tego materiału;
- 3) imię i nazwisko, adres i miejsce zamieszkania albo nazwę oraz adres i siedzibę producenta i odbiorcy tego materiału.

2. Dokument handlowy jest wydawany zgodnie z przepisami o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt przez podmiot wprowadzający materiał biologiczny do obrotu, który:

- 1) prowadzi działalność w zakresie:
  - a) pozyskiwania, produkowania, przetwarzania i przechowywania nasienia lub
  - b) przechowywania nasienia, lub
  - c) pozyskiwania, produkowania lub przechowywania komórek jajowych lub zarodków lub
- 2) utrzymuje drób hodowlany, lub
- 3) prowadzi księgę hodowlaną lub rejestr dla jedwabnika morwowego.

Art. 30. 1. Podmiot wykonujący usługi w zakresie sztucznego unasienniania:

- 1) zaopatruje się w nasienie wyłącznie:
  - a) w centrum, o którym mowa w art. 21 ust. 5 oraz art. 24 ust. 3 rozporządzenia 2016/1012 – w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a, lub
  - b) w punktach dystrybucji nasienia knurów, o ile nasienie to zostanie wykorzystane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub
  - c) u podmiotów prowadzących na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 1421) działalność w zakresie pozyskiwania, produkowania, przetwarzania i przechowywania nasienia zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, lub w zakresie przechowywania nasienia tych zwierząt;
- 2) wykorzystuje nasienie:
  - a) pozyskane od zwierząt, o których mowa w art. 21 ust. 1 lit. b–d lub g oraz art. 24 ust. 1 lit. b lub d rozporządzenia 2016/1012, lub
  - b) pochodzące od reproduktorów spełniających wymagania określone w art. 25 pkt 2 lit. a – w odniesieniu do zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b;
- 3) wydaje właścicielowi lub posiadaczowi samicy zaświadczenie o wykonaniu zabiegu sztucznego unasienniania zawierające informacje dotyczące przeprowadzonego zabiegu, w szczególności datę jego przeprowadzenia, oraz przechowuje kopię wydanego zaświadczenia przez 5 lat od dnia jego wydania, z tym że w przypadku świń kopię tę przechowuje się przez rok od dnia jego wydania;
- 4) przekazuje związkowi hodowców prowadzącemu ocenę wartości użytkowej lub innemu podmiotowi upoważnionemu do prowadzenia tej oceny informacje o zabiegach sztucznego unasienniania wykonanych w stadach bydła ras mlecznych objętych oceną wartości użytkowej, niezwłocznie po ich wykonaniu, w sposób ustalony przez ten związek lub podmiot.

2. Zabiegi sztucznego unasienniania w ramach wykonywania usług, o których mowa w ust. 1, wykonują:

- 1) lekarze weterynarii;
- 2) osoby, które:
  - a) złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin kończący szkolenie z zakresu sztucznego unasienniania danego gatunku zwierząt gospodarskich obejmujące:
    - zajęcia teoretyczne z zakresu:
      - – anatomii i fizjologii zwierząt,
      - – regulacji prawnych dotyczących organizacji hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich,
      - – selekcji i doboru zwierząt do kojarzeń,
      - – interpretacji informacji zawartych w świadectwach zootechnicznych lub innych dokumentach hodowlanych,
    - zajęcia praktyczne z zakresu:
      - – postępowania z nasieniem,
      - – wykonywania zabiegów sztucznego unasienniania,
  - b) uzyskały uprawnienia do ich wykonywania na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej i posiadają zaświadczenie potwierdzające uzyskanie tych uprawnień.

3. Szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a, może być prowadzone przez podmiot, który uzyskał zgodę ministra właściwego do spraw rolnictwa.

4. Zgoda, o której mowa w ust. 3, jest wydawana w drodze decyzji, na wniosek podmiotu zamierzającego prowadzić szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a, jeżeli ten podmiot dołączy do tego wniosku:

- 1) program tego szkolenia uwzględniający zagadnienia, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a, oraz plan jego realizacji;
- 2) wzór zaświadczenia o ukończeniu tego szkolenia;
- 3) określenie trybu powoływania komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin kończący to szkolenie oraz wskazanie kwalifikacji osób wchodzących w skład tej komisji;
- 4) opis sposobu przeprowadzenia egzaminu kończącego to szkolenie;
- 5) wskazanie zakresu informacji zawartych w protokole, o którym mowa w ust. 7.

5. Podmiot, o którym mowa w ust. 3, powołuje komisję egzaminacyjną w celu przeprowadzenia egzaminu kończącego szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a.

6. W skład komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin kończący szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a, mogą wchodzić osoby, które posiadają wykształcenie wyższe uzyskane na kierunku:

- 1) zootechnika, weterynaria lub rolnictwo, lub
- 2) innym niż określony w pkt 1, jeżeli ponadto złożyły z wynikiem pozytywnym egzamin kończący szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a.

7. Komisja egzaminacyjna przeprowadzająca egzamin kończący szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a, niezwłocznie po przeprowadzeniu tego egzaminu sporządza protokół jego przebiegu, zawierający co najmniej wyniki tego egzaminu.

8. Podmiot, o którym mowa w ust. 3, na podstawie wyników zawartych w protokole, o którym mowa w ust. 7, wydaje zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a.

9. Minister właściwy do spraw rolnictwa cofa, w drodze decyzji, zgodę, o której mowa w ust. 3, jeżeli podmiot prowadzący szkolenie, o którym mowa w ust. 2 pkt 2 lit. a:

- 1) nie realizuje programu tego szkolenia lub realizuje program inny niż dołączony do wniosku, o którym mowa w ust. 4, lub
- 2) nie wydaje zaświadczeń o ukończeniu tego szkolenia lub wydaje zaświadczenia niezgodne ze wzorem, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, lub
- 3) nie powołuje komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin kończący to szkolenie zgodnie z trybem określonym w ust. 4 pkt 3 lub powołuje w jej skład osoby, które nie posiadają kwalifikacji, o których mowa w ust. 4 pkt 3, lub
- 4) nie zapewnia sporządzenia protokołu, o którym mowa w ust. 7.

Art. 31. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa wydaje zezwolenia, o których mowa w art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2016/1012. Zezwolenia te są wydawane w drodze decyzji na wniosek związku hodowców lub przedsiębiorstwa hodowlanego, uznanych na podstawie rozdziału II sekcji 1 rozporządzenia 2016/1012.

2. W przypadku wydania zezwoleń, o których mowa w art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2016/1012, odstępstwa, o których mowa w art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2016/1012, dotyczą również centrum i zespołu, o których mowa w art. 21 ust. 5 rozporządzenia 2016/1012, wymienionych we właściwych zatwierdzonych programach hodowlanych.

Art. 32. Przepisów art. 25, art. 26 i art. 30 nie stosuje się do badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich prowadzonych przez podmioty wymienione w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4–6, 6b i 8 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875 i 1086).

Art. 33. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb wydawania świadectw pokrycia, zaświadczeń o wykonaniu zabiegu sztucznego unasienniania lub zaświadczeń o przeniesieniu zarodków oraz szczegółowy zakres informacji zawartych w tych dokumentach, mając na względzie ujednolicenie informacji zawartych w tych dokumentach.

Rozdział 5

Ochrona zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich

Art. 34. 1. Rasy zwierząt gospodarskich oraz linie hodowlane lub odmiany w obrębie ras zwierząt gospodarskich, których liczebność stwarza zagrożenie dla ich istnienia, obejmuje się ochroną zasobów genetycznych polegającą na utrzymywaniu żywych zwierząt gospodarskich lub gromadzeniu i przechowywaniu materiału biologicznego pochodzącego od tych zwierząt.

2. Ochrona zasobów genetycznych jest prowadzona w sposób określony w programie ochrony zasobów genetycznych. Program ten zawiera wskazanie:

- 1) populacji zwierząt gospodarskich zagrożonych wyginięciem i potwierdzenie statusu zagrożenia wyginięciem w odniesieniu do ras, linii hodowlanych lub odmian w obrębie tych ras, na podstawie liczby samic wpisanych do księgi hodowlanej prowadzonej dla tej rasy, linii hodowlanej lub odmiany w obrębie danej rasy;
- 2) celu, jaki ma zostać osiągnięty w wyniku realizacji tego programu;
- 3) zakresu i metod służących realizacji tego programu;
- 4) zakresu kriokonserwacji materiału biologicznego i sposobu wykorzystania tego materiału.

3. Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie realizuje i koordynuje zadania w zakresie ochrony zasobów genetycznych, w szczególności przez:

- 1) opracowanie, we współpracy z właściwymi uznanymi związkami hodowców lub związkami hodowców i innymi podmiotami, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie ksiąg hodowlanych, programu ochrony zasobów genetycznych dla poszczególnych ras, linii hodowlanych lub odmian, o których mowa w ust. 1, i udostępnienie tego programu na stronie internetowej administrowanej przez Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy w Krakowie;
- 2) współpracę z uznanymi związkami hodowców lub związkami hodowców i innymi podmiotami, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie ksiąg hodowlanych, w zakresie realizacji programów ochrony zasobów genetycznych;
- 3) gromadzenie i przechowywanie materiału biologicznego podlegającego kriokonserwacji zgodnie z programem ochrony zasobów genetycznych;
- 4) informowanie właściwego miejscowo powiatowego lekarza weterynarii o liczbie i miejscu utrzymywania zwierząt gospodarskich poszczególnych gatunków objętych ochroną zasobów genetycznych; informację przekazuje się na elektroniczną skrzynkę podawczą danego powiatowego lekarza weterynarii, udostępnioną i obsługiwaną zgodnie z art. 16 ust. 1a ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 346, 568, 695, 1517 i 2320);
- 5) współpracę i koordynowanie współpracy z organizacjami międzynarodowymi lub ponadnarodowymi działającymi w dziedzinie ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich.

Rozdział 6

Kontrola hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich

Art. 35. 1. Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt przeprowadza kontrolę urzędową w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 2016/1012 oraz kontrole, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, zwane dalej „kontrolami”, u podmiotów wykonujących zadania z zakresu hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich innych niż Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt.

2. Pracownicy Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt wykonują czynności kontrolne w ramach kontroli po uzyskaniu upoważnienia do ich wykonywania udzielonego przez dyrektora Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt lub osobę przez niego upoważnioną.

3. Pracownicy Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, którzy wykonują czynności kontrolne, po przedstawieniu upoważnienia, o którym mowa w ust. 2, mają prawo do:

- 1) wstępu na grunty i do obiektów, w których są utrzymywane zwierzęta gospodarskie, do zakładów wylęgu drobiu oraz do obiektów, w których jest pozyskiwany, produkowany, przetwarzany lub przechowywany materiał biologiczny;
- 2) oględzin zwierząt gospodarskich, przeprowadzania badań i pobierania próbek krwi oraz próbek materiału biologicznego;
- 3) kontroli świadectw zootechnicznych, dokumentów hodowlanych i innych dokumentów w zakresie objętym przedmiotem kontroli;

- 4) dostępu do komputerowych systemów zarządzania informacjami w zakresie objętym przedmiotem kontroli oraz do danych zawartych w tych systemach;
- 5) żądania pisemnych i ustnych wyjaśnień w zakresie objętym przedmiotem kontroli.

4. Czynności kontrolne wykonuje się w obecności podmiotu kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej, z zachowaniem przepisów sanitarnych i weterynaryjnych.

5. Podmiot kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona umożliwi przeprowadzenie kontroli, w tym udostępnienia, w zakresie objętym przedmiotem kontroli, dokumenty hodowlane oraz inne dokumenty i komputerowe systemy zarządzania informacjami, a także doprowadza zwierzęta.

Art. 36. 1. Pracownicy Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt po przeprowadzeniu kontroli sporządzają protokół przebiegu kontroli, w którym wskazują co najmniej stwierdzone uchybienia albo ich brak.

2. W przypadku stwierdzenia w ramach kontroli uchybień w zakresie hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a, dyrektor Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt przedstawia podmiotowi kontrolowanemu zalecenia pokontrolne oraz wyznacza termin usunięcia tych uchybień, nie krótszy niż 7 dni.

3. W przypadku nieusunięcia uchybień, o których mowa w ust. 2, dyrektor Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt informuje ministra właściwego do spraw rolnictwa o stwierdzonych uchybieniach. Informując o stwierdzonych uchybieniach, dyrektor Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt proponuje zastosowanie jednego spośród środków wymienionych w art. 47 ust. 1 zdanie trzecie rozporządzenia 2016/1012 oraz termin, w jakim ten środek ma zostać zastosowany.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa nakłada, w drodze decyzji, jeden lub kilka środków, o których mowa w art. 47 ust. 1 zdanie trzecie:

- 1) lit. a–c oraz f rozporządzenia 2016/1012 – w przypadku uchybień, o których mowa w ust. 2;
- 2) lit. d albo e rozporządzenia 2016/1012 – w przypadku gdy zachodzą przesłanki ich zastosowania określone w tych przepisach.

5. Decyzja, o której mowa w ust. 4, podlega natychmiastowemu wykonaniu.

6. Jeżeli uchybienie skutkujące zastosowaniem środka, o którym mowa w art. 47 ust. 1 zdanie trzecie lit. a–c lub f rozporządzenia 2016/1012, zostanie usunięte, minister właściwy do spraw rolnictwa cofa zastosowany środek przez zmianę albo uchylenie decyzji nakładającej ten środek.

7. W przypadku zastosowania środka, o którym mowa w art. 47 ust. 1 zdanie trzecie lit. e rozporządzenia 2016/1012, podmiot, wobec którego zastosowano ten środek, przekazuje niezwłocznie dokumentację związaną z prowadzeniem księgi hodowlanej lub rejestru hodowlanego do Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt.

8. W przypadku stwierdzenia w ramach kontroli uchybień w zakresie hodowli i rozrodu zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, oraz prowadzenia rejestru dyrektor Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt, po ustaleniu przyczyn i zakresu naruszenia, przedstawia podmiotowi kontrolowanemu zalecenia pokontrolne i wyznacza termin usunięcia tych uchybień, nie krótszy niż 7 dni.

9. W przypadku nieusunięcia uchybień, o których mowa w ust. 8, dyrektor Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt informuje ministra właściwego do spraw rolnictwa o stwierdzonych uchybieniach, proponując cofnięcie:

- 1) zezwolenia, o którym mowa w art. 10 ust. 8, lub
- 2) zezwolenia, o którym mowa w art. 13 ust. 7, lub
- 3) upoważnienia do wykonywania wszystkich lub niektórych zadań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 21 ust. 2.

Art. 37. Dyrektor Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt składa ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa sprawozdanie z kontroli przeprowadzonych w roku poprzednim, w terminie do dnia 31 stycznia.

Rozdział 7

Warunki udziału koniowatych w zawodach konnych

Art. 38. 1. Zawody konne przeprowadza się w sposób uniemożliwiający wprowadzenie różnic między koniowatymi pochodzącymi z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub tymi, które zostały wpisane do ksiąg hodowlanych lub zostały w nich zarejestrowane i kandydują do wpisu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (koniowate zarejestrowane), a koniowatymi pochodzącymi z innych państw członkowskich Unii Europejskiej lub zarejestrowanymi w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej w odniesieniu do:

- 1) warunków ich udziału w zawodach, zwłaszcza wymagań minimalnych lub maksymalnych;
- 2) kryteriów sędziowania;
- 3) nagród pieniężnych lub zysków, które pochodzą z tych zawodów.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) zawodów organizowanych dla koniowatych wpisanych do ksiąg hodowlanych, których celem jest ich selekcja;
- 2) zawodów regionalnych, których celem jest selekcja koniowatych;
- 3) imprez historycznych lub tradycyjnych.

3. Organizator zawodów konnych niezwłocznie powiadamia na piśmie posiadacza koniowatego o przyczynach nieopuszczenia tego zwierzęcia do udziału w tych zawodach.

4. Organizator zawodów konnych, o których mowa w ust. 2, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w terminie do dnia 31 października, informacje o planowanych w kolejnym roku rodzajach lub typach zawodów konnych, z podaniem uzasadnienia zastosowania odstępstw od warunków określonych w ust. 1 przy organizacji tych zawodów.

5. Organizator zawodów konnych może przeznaczyć na ochronę, rozwój lub doskonalenie hodowli koniowatych nie więcej niż 20% nagród pieniężnych lub zysków z tych zawodów.

6. Organizator zawodów konnych korzystający z uprawnienia, o którym mowa w ust. 5, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w terminie do dnia 31 października roku poprzedzającego rok, w którym mają odbyć się te zawody, informacje o:

- 1) sposobie przeznaczenia nagród pieniężnych lub zysków z zawodów konnych, w tym procentowym udziale nagród pieniężnych lub zysków przeznaczonych na ochronę, rozwój lub doskonalenie hodowli koniowatych;
- 2) kryteriach podziału nagród pieniężnych lub zysków z zawodów konnych, w tym kryteriach podziału nagród pieniężnych lub zysków przeznaczonych na ochronę, rozwój lub doskonalenie hodowli koniowatych.

7. Informacje, o których mowa w ust. 4 i ust. 6 pkt 2, przekazuje się w postaci papierowej lub elektronicznej, na formularzach, których wzory określają przepisy wydane na podstawie ust. 8.

8. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy, na których przekazuje się informacje, o których mowa w ust. 4 i ust. 6 pkt 2, mając na względzie zapewnienie zupełności i przejrzystości przekazywanych informacji.

9. Minister właściwy do spraw rolnictwa udostępnia informacje, o których mowa w ust. 4 i ust. 6 pkt 2, na stronie internetowej administrowanej przez urząd obsługujący tego ministra w terminie do dnia 31 grudnia roku, w którym otrzymał te informacje.

10. Ocena wartości użytkowej koniowatych może być dokonana na podstawie wyników zawodów konnych przeprowadzonych zgodnie z ust. 1–7.

11. Organizator zawodów konnych, o których mowa w ust. 2, przekazuje, w postaci papierowej lub elektronicznej, ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w terminie do dnia 31 marca, informacje o zawodach, które odbyły się w roku poprzednim, z podaniem rodzaju lub typu przeprowadzonych zawodów konnych.

12. Organizator zawodów konnych korzystający z uprawnienia, o którym mowa w ust. 5, przekazuje, w postaci papierowej lub elektronicznej, ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa, w terminie do dnia 31 marca, informacje o:

- 1) sposobie przeznaczenia nagród pieniężnych lub zysków z zawodów konnych, w tym procentowym udziale nagród pieniężnych lub zysków przeznaczonych na ochronę, rozwój lub doskonalenie hodowli koniowatych,

- 2) kryteriach podziału nagród pieniężnych lub zysków z zawodów konnych, w tym kryteriach podziału nagród pieniężnych lub zysków przeznaczonych na ochronę, rozwój lub doskonalenie hodowli koniowatych
- w odniesieniu do zawodów konnych, które odbyły się w roku poprzednim.

Rozdział 8

Przepisy karne

Art. 39. 1. Kto:

- 1) wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 9 ust. 5, nie składa sprawozdania dotyczącego prowadzenia księgi hodowlanej lub rejestru hodowlanego lub nie składa tego sprawozdania w terminie określonym w tym przepisie,
- 2) prowadząc ocenę wartości użytkowej lub ocenę genetyczną zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b:
  - a) nie informuje na piśmie ministra właściwego do spraw rolnictwa o zamiarze dokonania zmiany w zakresie oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt lub w metodyce prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt w terminie określonym w art. 21 ust. 5,
  - b) nie informuje zainteresowanych właścicieli lub posiadaczy zwierząt poddawanych:
    - ocenie wartości użytkowej o zakresie lub metodyce stosowanej do prowadzenia tej oceny lub o zmianach wprowadzanych w zakresie tej oceny lub w metodyce jej prowadzenia lub
    - ocenie genetycznej o zakresie lub metodyce stosowanej do prowadzenia tej oceny lub o zmianach wprowadzanych w zakresie tej oceny lub w metodyce jej prowadzenia,
- 3) wykorzystuje reproduktory niebędące zwierzętami hodowlanymi w rozumieniu art. 2 pkt 3 rozporządzenia 2016/1012, a w przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b – niespełniające warunków określonych w art. 25 pkt 1, w rozrodzie naturalnym lub prowadząc punkt kopulacyjny,
- 4) wykorzystuje w rozrodzie pszczoł trutnie niespełniające wymagań określonych w art. 26 ust. 1,
- 5) utrzymuje pszczoły:
  - a) wbrew zakazowi określonymu przez sejmik województwa w uchwale wydanej na podstawie art. 26 ust. 2,
  - b) innych linii niż określone przez sejmik województwa w uchwale wydanej na podstawie art. 26 ust. 2,
- 6) wykorzystuje do produkcji piskląt jaja wylęgowe niespełniające wymagań określonych w art. 27 ust. 1,
- 7) wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pisklęta hodowlane drobiu niespełniające wymagań określonych w art. 27 ust. 2,
- 8) wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 29 ust. 1, wprowadzając do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej materiał biologiczny pochodzący od zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b:
  - a) nie zaopatruje go w dokument handlowy lub
  - b) zaopatruje go w dokument handlowy niezawierający informacji określonych w art. 29 ust. 1,
- 9) przechowuje lub wprowadza do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nasienie pozyskane od zwierząt gospodarskich innych niż określone w art. 21 ust. 1 lit. b–d lub g lub art. 24 ust. 1 lit. b lub d rozporządzenia 2016/1012, a w przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b – nasienie niespełniające wymagań określonych w art. 25 pkt 2 lit. b,
- 10) wykorzystuje zarodki zwierząt niespełniające wymagań określonych w art. 21 ust. 1 lit. e lub f lub art. 24 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/1012,
- 11) wykonuje zabiegi sztucznego unasienniania:
  - a) wykorzystując nasienie pozyskane od zwierząt gospodarskich innych niż określone w art. 21 ust. 1 lit. b–d lub g lub art. 24 ust. 1 lit. b lub d rozporządzenia 2016/1012, a w przypadku zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b – nasienie niespełniające wymagań określonych w art. 25 pkt 2 lit. b lub,
  - b) zaopatrując się w nasienie w sposób inny niż określony w art. 30 ust. 1 pkt 1,

- 12) przy wprowadzaniu do handlu zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a, lub materiału biologicznego pochodzącego od tych zwierząt:
  - a) nie zaopatruje tych zwierząt lub materiału biologicznego w świadectwa zootechniczne, o których mowa w art. 30 ust. 2 rozporządzenia 2016/1012, w przypadku gdy te zwierzęta lub potomstwo wyprodukowane z tego materiału biologicznego mają zostać wpisane do innej księgi hodowlanej lub zarejestrowane w innej księdze hodowlanej lub w innym rejestrze, o których mowa w art. 30 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012, lub
  - b) wydaje świadectwo zootechniczne niespełniające wymagań określonych w art. 30 ust. 6 rozporządzenia 2016/1012, lub
  - c) korzysta z odstępstwa, o którym mowa w art. 31 ust. 2 i art. 32 ust. 3 i 4 rozporządzenia 2016/1012, nie posiadając zezwolenia, o którym mowa w art. 31 ust. 1,
- 13) będąc organizatorem zawodów konnych:
  - a) ustanawia warunki dotyczące zawodów konnych z naruszeniem wymagań określonych w art. 38 ust. 1 lub
  - b) wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 38 ust. 3, nie powiadamia niezwłocznie posiadacza koniowatego o przyczynach niedopuszczenia tego zwierzęcia do udziału w zawodach konnych, lub
  - c) wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 38 ust. 4 i 6, nie przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa wymaganych tymi przepisami informacji o zawodach konnych, w terminach określonych w tych przepisach, lub
  - d) wbrew zakazowi wynikającemu z art. 38 ust. 5, przeznacza na ochronę, rozwój lub doskonalenie hodowli koniowatych więcej niż 20% nagród pieniężnych lub zysków z zawodów konnych, lub
  - e) wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 38 ust. 7, przekazuje wskazane w tym przepisie informacje na formularzach niezgodnych z wzorami formularzy określonymi w przepisach wydanych na podstawie art. 38 ust. 8, lub
  - f) wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 38 ust. 11 i 12, nie przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa informacji o przeprowadzonych zawodach konnych, w terminach określonych w tych przepisach

– podlega karze grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1 pkt 4–7 można orzec przepadek rzeczy stanowiącej przedmiot wykroczenia, choćby nie stanowiła własności sprawcy.

3. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2020 r. poz. 729, 956, 1423, 2112 i 2320).

Rozdział 9

Przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe

Art. 40. W ustawie z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2019 r. poz. 475) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 1 uchyla się pkt 2;
- 2) w art. 2:
  - a) uchyla się pkt 2,
  - b) pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) właściwa władza – organ centralny państwa członkowskiego właściwy do przeprowadzania kontroli weterynaryjnej lub organ, któremu takie kompetencje zostały przekazane;”;
- 3) w art. 3:
  - a) w ust. 1:
    - pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) spełniają wymagania określone w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, które wdrażają przepisy Unii Europejskiej wskazane w części I i II załącznika nr 1, a zwierzęta i produkty wskazane w części III załącznika nr 1 spełniają wymagania zdrowotne dla zwierząt określone przez państwo przeznaczenia;”;
    - pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) podczas transportu towarzyszą im świadectwo zdrowia lub inne dokumenty, o których mowa w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, które wdrażają prze-

pisy Unii Europejskiej wskazane w części I i II załącznika nr 1, a w przypadku zwierząt lub produktów wskazanych w części III załącznika nr 1 – świadectwo zdrowia lub inne dokumenty określone przez państwo przeznaczenia;”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadectwo zdrowia lub inne dokumenty, o których mowa w ust. 1 pkt 5, wystawiane przez powiatowego lekarza weterynarii nadzorującego gospodarstwo, zakład lub centrum (organizację), z którego pochodzą zwierzęta lub produkty, towarzyszą zwierzętom lub produktom do miejsca ich przeznaczenia.”;

4) w art. 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwierzęta lub produkty wymienione w przepisach wskazanych w załączniku nr 1 mogą być wysyłane do innego państwa członkowskiego, jeżeli posiadacze tych zwierząt lub produktów zapewnią spełnianie wymagań zdrowotnych określonych w przepisach Unii Europejskiej lub – w kwestiach nieuregulowanych tymi przepisami – w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt na wszystkich etapach produkcji i wprowadzania na rynek.”;

5) w załączniku nr 1 do ustawy w części II uchyla się pkt 1–5.

Art. 41. W ustawie z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt (Dz. U. z 2020 r. poz. 2001) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14 w ust. 2 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) właściwy podmiot prowadzący księgę hodowlaną lub rejestr, w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich – w przypadku koniowatych, o których mowa w art. 2 lit. e rozporządzenia 2015/262,

2) podmiot prowadzący księgę hodowlaną koni rasy polski koń zimnokrwisty, w rozumieniu przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich – w przypadku koniowatych, o których mowa w art. 2 lit. g oraz h rozporządzenia 2015/262;”;

2) w art. 32 ust. 2c otrzymuje brzmienie:

„2c. Prezes Agencji oraz podmiot prowadzący centralną bazę danych mogą udostępnić informacje zawarte odpowiednio w rejestrze zwierząt gospodarskich oznakowanych i centralnej bazie danych do celów naukowych, statystycznych i hodowlanych lub na wniosek krajowych podmiotów upoważnionych do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich na podstawie przepisów o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich albo instytutów badawczych, o których mowa w przepisach o instytutach badawczych.”.

Art. 42. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1662) w art. 38a w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) trzymania zwierząt gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36);”.

Art. 43. W ustawie z dnia 15 stycznia 2015 r. o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1392) w art. 2 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zwierzęta gospodarskie – zwierzęta gospodarskie w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2021 r. poz. 36);”.

Art. 44. 1. Do czasu upoważnienia związków hodowców lub innych podmiotów na podstawie art. 21 ust. 2, zadania związane z prowadzeniem oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej pszczoł i stad zwierząt futerkowych prowadzi Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt.

2. Za prowadzenie oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej pszczoł i stad zwierząt futerkowych Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt pobiera opłatę, która stanowi dochód budżetu państwa. Opłatę tę pobiera się w okresie obowiązywania pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy publicznej polegającej na pobieraniu tych opłat.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i sposób uiszczania opłaty, o której mowa w ust. 2, biorąc pod uwagę koszty ponoszone przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt przy prowadzeniu oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej pszczoł i stad zwierząt futerkowych, a także publikowaniu wyników tych ocen.

Art. 45. 1. Podmiot, który przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uzyskał zgodę na prowadzenie szkoleń dla podmiotów wykonujących usługi w zakresie sztucznego unasienniania na podstawie art. 34 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 55 uznaje się za podmiot, który uzyskał zgodę, o której mowa w art. 30 ust. 3 niniejszej ustawy.

2. Postępowanie w sprawie określonej w art. 35 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, umarza się.

3. Związek hodowców lub inny podmiot, które na podstawie art. 18 ust. 2 i art. 22 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, uzyskały zgodę ministra właściwego do spraw rolnictwa na prowadzenie określonej księgi hodowlanej lub określonego rejestru zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b niniejszej ustawy, uznaje się za związek hodowców lub inny podmiot, które uzyskały zezwolenie, o którym mowa odpowiednio w art. 10 ust. 1 lub art. 13 ust. 1 niniejszej ustawy. Podmioty te składają ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy dokumenty, o których mowa odpowiednio w art. 10 ust. 4 lub art. 13 ust. 3 niniejszej ustawy.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa cofa, w drodze decyzji, zezwolenie, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lub art. 13 ust. 1, jeżeli podmiot, o którym mowa w ust. 3, nie złożył w terminie dokumentów, o których mowa odpowiednio w art. 10 ust. 4 lub art. 13 ust. 3, lub jeżeli złożony program hodowlany lub program krzyżowania nie spełnia wymagań określonych odpowiednio w art. 10 ust. 4 pkt 1 lub art. 13 ust. 3 pkt 1.

5. Osoby, które spełniły wymagania, o których mowa w art. 34 ust. 3 pkt 1 ustawy uchylanej w art. 55, uznaje się za osoby spełniające wymagania, o których mowa w art. 30 ust. 2 pkt 2 lit. a niniejszej ustawy.

Art. 46. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, wykaz podmiotów, o których mowa w art. 64 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012, uprawnionych do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a.

2. W przypadku utraty przez podmiot znajdujący się w wykazie określonym w ust. 1 uprawnienia do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a, minister właściwy do spraw rolnictwa ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w drodze obwieszczenia, zaktualizowany wykaz podmiotów, o których mowa w art. 64 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012, uprawnionych do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. a.

Art. 47. 1. Księgi hodowlane i rejestry, w tym rejestry świń, prowadzone na podstawie art. 17, art. 18, art. 21 i art. 22 ustawy uchylanej w art. 55, uważa się odpowiednio za księgi hodowlane, rejestry lub rejestry hodowlane prowadzone przez podmioty uznane na podstawie art. 8 niniejszej ustawy lub prowadzone na podstawie art. 10 i art. 13 niniejszej ustawy.

2. Wpisy zwierząt do ksiąg hodowlanych lub rejestrów, w tym rejestrów świń, prowadzonych na podstawie dotychczasowych przepisów uważa się za wpisy dokonane odpowiednio w księdze hodowlanej, rejestrze lub rejestrze hodowlanym w rozumieniu ustawy.

Art. 48. 1. Postępowanie w sprawie określonej w:

- 1) art. 17 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się jako postępowanie w sprawie o:
  - a) uznanie za związek hodowców na podstawie rozdziału II sekcji 1 rozporządzenia 2016/1012, określone w art. 8 niniejszej ustawy – w przypadku gdy stroną tego postępowania jest podmiot, do którego nie ma zastosowania art. 64 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012,
  - b) zatwierdzenie programu hodowlanego na podstawie rozdziału II sekcji 2 rozporządzenia 2016/1012, określone w art. 9 niniejszej ustawy – w przypadku gdy stroną tego postępowania jest podmiot, do którego ma zastosowanie art. 64 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012;
- 2) art. 18 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się jako postępowanie w sprawie o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 10 ust. 1 niniejszej ustawy;
- 3) art. 21 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się jako postępowanie w sprawie o:
  - a) uznanie za przedsiębiorstwo hodowlane na podstawie rozdziału II sekcji 1 rozporządzenia 2016/1012 określone w art. 8 niniejszej ustawy – w przypadku gdy stroną tego postępowania jest podmiot, do którego nie ma zastosowania art. 64 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012,
  - b) zatwierdzenie programu hodowlanego na podstawie rozdziału II sekcji 2 rozporządzenia 2016/1012 określone w art. 9 niniejszej ustawy – w przypadku gdy stroną tego postępowania jest podmiot, do którego ma zastosowanie art. 64 ust. 4 rozporządzenia 2016/1012;

- 4) art. 22 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy prowadzi się jako postępowanie w sprawie o wydanie zezwolenia, o którym mowa w art. 13 ust. 1 niniejszej ustawy.

2. Do rozstrzygnięcia sprawy objętej postępowaniem zakończonym ostateczną decyzją wydaną na podstawie art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 2, art. 21 ust. 2 albo art. 22 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, w przypadku uchylenia albo zmiany tej decyzji albo wznowienia tego postępowania od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy niniejszej ustawy. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Do postępowania wszczętego na podstawie rozporządzenia 2016/1012 w związku z art. 3 ustawy uchylanej w art. 55 i niezakończonego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy rozporządzenia 2016/1012 oraz przepisy niniejszej ustawy dotyczące sprawy objętej tym postępowaniem.

4. Do rozstrzygnięcia sprawy objętej postępowaniem zakończonym ostateczną decyzją wydaną na podstawie rozporządzenia 2016/1012 w związku z art. 3 ustawy uchylanej w art. 55, w przypadku uchylenia albo zmiany tej decyzji albo wznowienia tego postępowania od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy rozporządzenia 2016/1012 oraz przepisy niniejszej ustawy dotyczące tej sprawy.

Art. 49. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt działające na podstawie art. 4 ustawy uchylanej w art. 55 staje się Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt w rozumieniu niniejszej ustawy.

Art. 50. Sprawozdanie za 2020 r., o którym mowa w art. 9 ust. 5, art. 10 ust. 7 oraz art. 13 ust. 6 niniejszej ustawy, składa się zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 23 ustawy uchylanej w art. 55.

Art. 51. 1. Do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 21 ust. 2 niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, ocenę wartości użytkowej i ocenę genetyczną zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b niniejszej ustawy, mogą prowadzić podmioty, które zostały upoważnione do jej prowadzenia na podstawie art. 11 ust. 4 ustawy uchylanej w art. 55.

2. Programy ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich, o których mowa w art. 28 ustawy uchylanej w art. 55, mogą być realizowane do czasu opracowania programów ochrony zasobów genetycznych, o których mowa w art. 34 ust. 2 niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Uchwały wydane przez sejmiki województwa na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 55, zakazujące na terenie województwa lub jego części utrzymywania pszczół lub dopuszczające utrzymywanie pszczół określonej linii, zachowują moc i mogą być zmieniane lub uchylane na podstawie art. 26 ust. 2 niniejszej ustawy.

Art. 52. W 2020 r. nie składa się informacji, o których mowa w art. 38 ust. 4 i 6.

Art. 53. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 5 ust. 3, art. 18 ust. 7, art. 22 ust. 6, art. 39 i art. 49 ust. 3 ustawy uchylanej w art. 55 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 4 ust. 3, art. 10 ust. 9, art. 13 ust. 8, art. 33 oraz art. 44 ust. 3 niniejszej ustawy, jednak nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 54. 1. W latach 2020–2029 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy wynosi:

- 1) w 2020 r. – 79 368 tys. zł;
- 2) w 2021 r. – 79 368 tys. zł;
- 3) w 2022 r. – 79 368 tys. zł;
- 4) w 2023 r. – 81 352 tys. zł;
- 5) w 2024 r. – 83 386 tys. zł;
- 6) w 2025 r. – 85 471 tys. zł;
- 7) w 2026 r. – 87 608 tys. zł;
- 8) w 2027 r. – 89 798 tys. zł;
- 9) w 2028 r. – 92 043 tys. zł;
- 10) w 2029 r. – 94 344 tys. zł.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa monitoruje przekroczenie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, oraz w razie potrzeby wdraża mechanizm korygujący.

3. Mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 2, polega na obniżeniu, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 130 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.⁵⁾), jednostkowych stawek dotacji przedmiotowych dla podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa do poziomu zapewniającego, że ten limit nie zostanie przekroczony.

Art. 55. Traci moc ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2017 r. poz. 2132).

Art. 56. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Duda*

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1622, 1649, 2020 i 2473 oraz z 2020 r. poz. 284, 374, 568, 695, 1175 i 2320.